

аналізу та прогнозування позикового капіталу для підвищення контролю на всіх рівнях та етапах та здійснення гнучкого виробничо-фінансового менеджменту [1].

Отже, облік розрахунків з контрагентами є найважливішою ділянкою бухгалтерської роботи, оскільки на цьому етапі формується основна частина доходів та грошових надходжень підприємств. Запропоновані заходи щодо оптимізації обліку розрахунків з контрагентами дозволять, на нашу думку, не тільки удосконалити організацію аналітичного обліку розрахунків з контрагентами, а й сприятимуть ефективному управлінню ними.

Список використаних джерел:

1. Басюк А. Удосконалення аналітичного обліку розрахунків з контрагентами в умовах його автоматизації / А. Басюк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/32_PRNT_2013/Economics/7_149014.doc.htm
2. Власюк Г. В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками / Власюк Г. В. // Держава та регіони. – 2009. – № 5. – С. 40-44.
3. Зеленко С. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи та послуги / Зеленко С. В. // Економічні науки. – 2014. – № 11 (41). – С. 65-71.
4. Маркус О. В. Напрями удосконалення управлінського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками як інструмента контролю платоспроможності підприємства / О. В. Маркус, І. О. Романюк // Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання. – 2014. – № 5. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3024>

Литвиненко Е.І.

*аспірант кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЗАПАСІВ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ НП (С)БОДС

Україна в світлі світових глобалізаційних процесів здійснює активну політику щодо адаптації вітчизняного законодавства до загальноприйнятих норм у міжнародній практиці. Це стосується багатьох сфер, зокрема і сфери державних фінансів. Прийняті відповідно до Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 рр. [6] Національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку в державному секторі (НПСБО) регламентують облік у розрізі різних об'єктів і відповідають в переважній частині міжнародним стандартам. Трансформація має досить масштабний характер і охоплює перегляд укрупнених об'єктів обліку, виникнення нових об'єктів обліку в державному секторі. Так, серед активів бюджетних установ на даний час виділяють необоротні активи та оборотні

активи. Згідно з НП (С)БО 101 відбувається перегрупування статей активу балансу, зокрема до нього включені нефінансові активи, фінансові активи та витрати майбутніх періодів. Отже, виникає новий укрупнений об'єкт обліку в бюджетних установах «нефінансові активи». До нефінансових активів віднесені основні засоби, нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції, запаси, малоцінні та швидкозношувані предмети, готова продукція, інші нефінансові активи.

Організаційні питання обліку запасів розкривають в НП (С)БОДС 123 «Запаси».

Для роз'яснення окремих аспектів практичного застосування нових методологічних положень в обліку запасів установ сектору державного управління, актуальним є дослідження питань визнання запасів активом, порядку формування витрат з придбання запасів, відпуску їх у виробництво та відображення у фінансовій звітності.

Значний внесок в розвиток організаційно-методологічних засад обліку запасів бюджетних установ зробили Джога Р.Т., Дорошенко О.О., Свірко С.В., Сушко Н.І., Чечуліна О.О. та інші. Проте, окремі аспекти визнання запасів бюджетних установ у складі нефінансових активів, визначені НП (С)БОДС 123 «Запаси» [3], є новим для вітчизняного обліку, що обумовлює необхідність здійснення подальших досліджень.

Розглянемо нормативно-правові акти, якими регулюється облік запасів в бюджетних установах. До недавнього часу облік запасів в бюджетних установах регулювався Інструкцією з обліку запасів затвердженою наказом Державного казначейства України № 125 від 08 грудня 2000 р. на зміну якої прийшло Положення з бухгалтерського обліку запасів бюджетних установ затверджене Міністерством фінансів України 14 листопада 2013 р. № 947. Також, як уже зазначалося раніше, НП (С)БОДС «Запаси» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202.

По-перше, щодо визначення запасів. Як зазначено в стандарті, запаси – це активи, які:

- утримуються для подальшого продажу, безоплатного розподілу, передачі за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі звичайної діяльності суб'єкта бухгалтерського обліку в державному секторі для подальшого споживання;
- перебувають у формі сировини чи допоміжних матеріалів для використання у виробництві продукції, при виконанні робіт, наданні послуг або для досягнення поставленої мети та/або задоволення потреб суб'єкта бухгалтерського обліку в державному секторі [3].

В якості базового нормативного документа для створення НП (С)БОДС 123 «Запаси» Урядом використано міжнародний стандарт бухгалтерського обліку державного сектору (далі МСБОДС) 12 «Запаси» [2], в якому вказано, що запаси – це активи, які існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі, або для розподілу при наданні послуг, або утримуються для продажу або розподілу за умов звичайної господарської діяльності, або перебувають у процесі виробництва для такого продажу або розподілу [5].

Інструкцією з обліку запасів бюджетних установ, запаси було визначено як оборотні активи у матеріальній формі, які належать установі та забезпечують її функціонування (або перебувають у процесі виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг) і будуть використані, як очікується, впродовж одного року [4].

Отже, як бачимо у визначенні, наведеному в НП (С)БО 123, розшифровано коло можливих причин утримання запасів.

Також в НП (С)БОДС 123 «Запаси» передбачено більш широке коло складових запасів не лише за їх матеріально-технічною характеристикою, але і за напрямком подальшого використання.

Наступною відмінністю є наявність у стандарті умов визнання запасів: запаси визнаються активом, якщо вартість запасів можливо достовірно визначити, існує ймовірність отримання суб'єктом бухгалтерського обліку в державному секторі майбутніх економічних вигід, пов'язаних з їх використанням, та/або вони мають потенціал корисності. У раніше діючому законодавстві такі умови не були наведені [1].

У НП (С)БОДС 123 значно розширено умови оцінки за первісною вартістю.

Первісна вартість при придбанні запасів також передбачає включення різних витрат. Зокрема, за стандартом, до первісної вартості включають: транспортно-заготівельні витрати, суми ввізного мита, суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються, інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях. Відповідно до раніше діючого законодавства, до первісної вартості запасів при їх придбанні можна було віднести лише ту суму, що була сплачена постачальнику згідно з договором [3].

Ряд положень є новими також щодо оцінки вибуття запасів. Так, згідно з НП (С)БОДС 123, якщо запаси продані (розподілені, передані), балансову вартість таких запасів слід визнавати як витрати періоду, в якому визнається пов'язаний із ними дохід. Якщо немає пов'язаного з ними доходу, витрати визнають, коли запаси розподілено, передано або відповідні послуги надано. Чинним законодавством такі умови не передбачені. Відповідно до НП (С)БОДС 123, вибуття запасів в установах оцінюється за такими методами:

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО) [3].

Інструкцією № 125 [4] передбачалося, що відпуск запасів у використання, виробництво, продаж або інше вибуття здійснюється за балансовою вартістю або за методом середньозваженої собівартості.

Модернізація бухгалтерського обліку в державному секторі, зокрема щодо обліку запасів бюджетних установ, сприяє наближенню вітчизняної облікової практики до міжнародних стандартів, а отже дозволяє створити адекватне інформаційне забезпечення управління державними фінансами. Зважаючи на те, що робота за вказаним напрямком триває, для забезпечення чіткості та єдності підходів у бухгалтерському обліку суб'єктів бюджетної

сфери, НП (С)БОДС 123 потребують деталізації в частині документального оформлення та відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку надходження, використання та вибуття запасів.

Список використаних джерел:

1. Дорошенко О. О. Запаси бюджетних установ: порівняльний аналіз сучасної облікової практики та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі // Науково-практичне видання Незалежний аудитор, № 2 (IV), 2012. – С. 50-54.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку для державного сектору 12 «Запаси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси» Затверджено наказом Міністерства Фінансів України від 12.10.2010 № 1202 (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
4. Про затвердження Інструкції з обліку запасів бюджетних установ: наказ Державного казначейства України від 08.12.2000 № 125 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/law/main.cgi>
5. Прядка Н. М. Визнання запасів в обліку установ сектору державного управління // Облік і фінанси, № 4 (62), 2013. – С. 71-74.
6. Стратегія модернізації системи обліку в державному секторі на 2007-2015 роки: (Схвалено Постановою Кабінету Міністрів України від 16.01.2007 р. № 34) (Електронний ресурс) // Міністерство фінансів України: (сайт). – <http://www.minfin.gov.ua>

Сліпченко Г.М.

аспірант,

Національна академія статистики, обліку та аудиту

**ЩОДО РОЗРАХУНКУ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ
ЗА ДАНИМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ТОРГІВЛІ**

В сучасних умовах одним із індикаторів діяльності суб'єкта господарювання виступає додана вартість. Вона є одним з основних показників ефективності господарської діяльності підприємства. Даний показник у торгових підприємств показує скільки до вартості товару добавлено нової вартості, яка може бути куплена кінцевим споживачем. От же в умовах ринкової економіки до предметів праці повинно додаватись стільки вартості, щоб вартість реалізації товару не перевищувала його ринкову ціну. Проте обчислення доданої вартості за даними бухгалтерського обліку і звітності вивчено недостатньо, тому дане питання потребує подальших досліджень та відкрите для наукових дискусій.

Мета доповіді є визначення проблемних аспектів обчислення величини доданої вартості за даними бухгалтерського обліку на підприємствах торгівлі.

Термін «додана вартість» почав використовуватися у вітчизняному законодавстві з введенням в Україні податку на додану вартість (ПДВ). Тоді ж і виникла необхідність обчислення бази оподаткування податком на додану вартість, визначення власне і суми доданої вартості. Однак на сьогодні в